

Vizsgatételek

A Biblia görög-római vallási környezete

Buzási Gábor

Időpontok:

- (1) 2019. december 19. csütörtök, 12:00
- (2) 2020. január 6. hétfő, 14:00
- (3) 2020. január 20. hétfő, 10:00

Helyszín: F/236

A szóbeli vizsgán az alábbi tételek közül kell egyet húzni. Rövid felkészülést követően a témát az előadásokon elhangzottak és az azokkal nagyban párhuzamos kötelező olvasmányok alapján, önállóan kell előadni. A tételcímek alatt minden (gondolatjellel jelzett) bekezdés egy-egy kötelező olvasmányt jelöl, az alternatív, választható olvasmányok ezeken *belül* találhatóak („vagy” szóval bevezetve). (Kivétel a 8. tétel, ahol a magyar nyelvű szakirodalom mindkét angol nyelvűt kiváltja.) Az olvasmányok elérhetősége szögletes zárójelben van megadva [AHTK = Assziriológiai és Hebraisztikai Tanszék Könyvtára; ÓTIK = Ókortudományi Intézet Könyvtára (Harmatta-könyvtár); PDF = el tudom küldeni PDF-ben, ha valaki nem tudja beszerezni]. Ajánlott olvasmányokat kérésre szívesen küldök.

1. A későantik kozmológiai modell

- FERGUSON, E. 1999. *A kereszténység bölcsője*. Ford. Zsengellér J. Budapest: Osiris, 202-207. o. [BTK Központi Olvasóterem] (eredeti: ²1993. *Backgrounds of Early Christianity*. Grand Rapids: Eerdmans [PDF]).
- KUHN, Th. S. 1957. *The Copernican Revolution. Planetary Astronomy in the Development of Western Thought*. Cambridge (Ma.) – London: Harvard University Press, 1-77 (Chapters 1 & 2: „The Ancient Two-Sphere Universe” & „The Problem of the Planets”) [PDF]; vagy: BOLL, F. – BEZOLD, C. 1987. *Csillaghit és csillagfejtés*. Ford. Bendl V. Budapest: Helikon, 11-61. o. (I-IV. fej.) [pl. AHTK].

2. Misztériumvallások

- FERGUSON, E. 1999. *A kereszténység bölcsője*. Ford. Zsengellér J. Budapest: Osiris, 213-250. o. [BTK Központi Olvasóterem] (angol eredetijét ld. fent).

3. Az ókori zsidó vallás forrásai

- FERGUSON, E. 1999. *A kereszténység bölcsője*. Ford. Zsengellér J. Budapest: Osiris, 363-429. o. [BTK Központi Olvasóterem] (angol eredetijét ld. fent, 1. tétel).

4. Az ókori zsidó vallás: irányzatok, intézményrendszer, hitvilág és vallásgyakorlat

- FERGUSON, E. 1999. *A kereszténység bölcsője*. Ford. Zsengellér J. Budapest: Osiris, 430-489. o. [BTK Központi Olvasóterem] (angol eredetijét ld. fent, 1. tétel).

5. A korai egyház a kezdetektől az intézményrendszer kialakulásáig

- CHADWICK, H. 1999 (2003). *A korai egyház*. Ford. Ertsey K. – Tornai Sz. Budapest: Osiris, 7-67. o. (I-III. fejezet) [Egyetemi Könyvtár; PDF] (eredeti: 1967. *The Early Church*. London: Penguin [PDF]).

6. Fejezetek a patrisztikus teológia történetéből

- CHADWICK, H. 1999 (2003). *A korai egyház*. Ford. Ertsey K. – Tornai Sz. Budapest: Osiris, 68-140. o. (IV-IX. fejezet) [Egyetemi Könyvtár; PDF] (angol eredetijét ld. fent, 5. tétel).

7. Pogány újplatonisták

- FERGUSON, E. 1999. *A kereszténység bölcsője*. Ford. Zsengellér J. Budapest: Osiris, 262-264. („Későbbi fejlemények: monoteizmus és napimádat”), 332-334. („Plótinosz és az újplatonizmus”) o. [BTK Központi Olvasóterem] (angol eredetijét ld. fent, 1. tétel)
- BUZÁSI G. 2011. „Iulianus császár naphimnusza és a karácsony eredete”. *Ókor* 10.2, 32-42. o. [online: http://okorportal.hu/wp-content/uploads/2012/12/Okor_2011_2_nyomdanak_32.pdf]
- BUZÁSI G. (ford.) 2018. „Iulianus császár: Himnusz a Naphoz, a mindenség királyához”. *Ókor* 17.1, 78-100. o. [online: http://okorportal.hu/wp-content/uploads/2018/07/2018_1_Iulianus.pdf]

8. Gnószticizmus

- MOORE, E. – TURNER, J. D. 2010. „Gnosticism”. In: L. P. Gerson (ed.), *The Cambridge History of Philosophy in Late Antiquity*, 2010, 174-196. [PDF]
- és: NORRIS, R. A. 2004. „Gnostic Literature”. In: Young, F. – Ayres, L. – Louth, A. (eds.), *The Cambridge History of Early Christian Literature*, 20-27. [PDF]
- vagy (magyarul olvasóknak, a fenti két tanulmány helyett): MARKSCHIES, Chr. 2011. *A gnózis*. Ford. Boros I. Budapest: Szent István Társulat. [pl. Szabó Ervin Könyvtár]

9. Hermetizmus

- MORESCHINI, C. 2018. „Hermetism”. In: Lössl, J. – Baker-Brian, N. J. (eds.). *A Companion to Religion in Late Antiquity*. Wiley Blackwell, pp. 369-383 (a „The Middle Ages” részt, pp. 383-386, nem kötelező megtanulni) [PDF]; vagy: HAMVAS E. Á. 2016. *A lélek megváltásának hermési útja. Hermés Trismegistos és a platóni hagyomány*. Argumentum Kiadó, 187-212. o. (III. fejezet: „A hermetikus szövegek kultikus vonatkozásai”; ez a fejezet egy specifikusabb témát tárgyal, ezért aki ez alapján készül, feltétlenül foglalja össze röviden az órán elmondottakat is)
- *Poimandrés*. In: HAMVAS E. Á. (ford.) 2010. *Corpus Hermeticum*. Szeged: Lectum [ÓTIK]; vagy: BOLLÓK J. (ford.) 1996. In: Adamik T. (szerk). *Apokalipszisek*. Budapest: Telosz, 133-139. o. [AHTK]; vagy: COPENHAVER, B. 1992. *Hermetica*. Cambridge University Press, pp. 1-7 [PDF].